

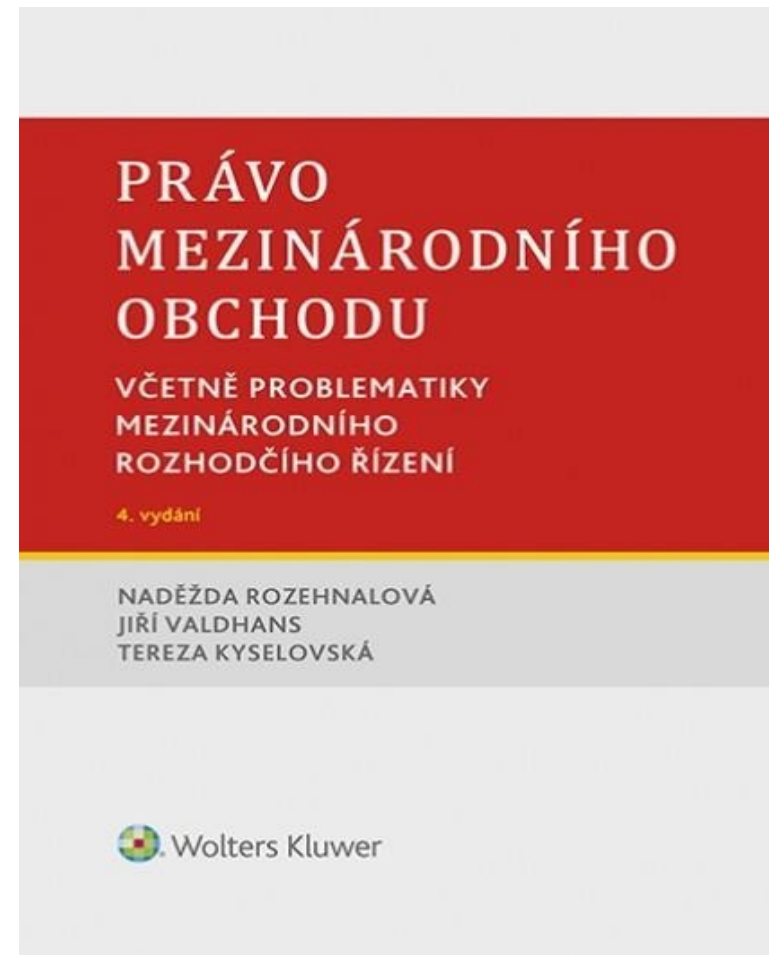
PRÁVO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU

Organizační pokyny. Úvod do PMO. Mezinárodní prvek.

JUDr. Radovan Malachta
21.9.2022

Organizační pokyny – studijní materiály

- prezentace s výkladem
- učebnice (upřesněné pasáže – není potřeba kupovat)
- podcasty

Organizační pokyny – ukončení předmětu

- aktivita na přednáškách (dobrovolná, lze získat „body navíc“)
- koncipování kupní smlouvy (20 b.)
- zkouška (60 b. – min. 30 b.)

Hodnocení:

- X – 80-72 na A
- 71-64 B, 63-56 C, 55-48 D, 47-40 E

Kam směřovat dotazy?

- malachta@mail.muni.cz nebo chat v MS Teams
- prezenčně v budově Právnické či Pedagogické fakulty MU

PRÁVO
MEZINÁRODNÍHO
OBCHODU

Co to je **PRÁVO**?

Co to je **MEZINÁRODNÍ**?

Co to je **OBCHOD**?

Co to je **PRÁVO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU**?

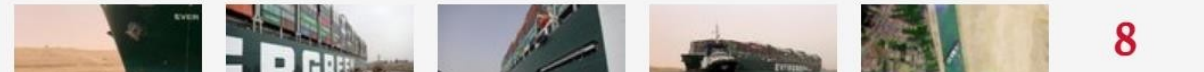

Praktický příklad z doby nedávné (3/2021)

Ucpaný Suez stojí 10 miliard dolarů denně. Obří loď se nedaří vyprostit

Lod' uvízlá v Suezu blokuje zboží za miliardy dolarů. Vyprošťování se zřejmě protáhne

Soukromé a veřejné právo

- Která odvětví práva řadíme do soukromého práva?
- Která odvětví práva řadíme do veřejného práva?

ústavní právo
občanské právo **finanční právo**
správní právo **trestní právo**
mezinárodní právo soukromé **rodinné právo**
pracovní právo **obchodní právo**
dědické právo

- vnitrostátní právní poměry – řeší vnitrostátní právo
- v některých vztazích – souvislost se zahraničím (vztah alespoň ke 2 státům)

K zamyšlení:

- Uzavřeli jste dnes nějakou smlouvu?
- Uzavřeli jste někdy smlouvu, která měla vztah k zahraničí?

Booking.com

 RYANAIR

AliExpress™

Cítíte ten rozdíl?

Společnost A, se sídlem a místem podnikání v Brně, uzavřela kupní smlouvu (dodání 1000 ks obuvi) se společností B, se sídlem a místem podnikání ve Zlíně.

vs.

Společnost A, se sídlem a místem podnikání v Brně, uzavřela kupní smlouvu (dodání 1000 ks obuvi) se společností B, se sídlem a místem podnikání v Barceloně.

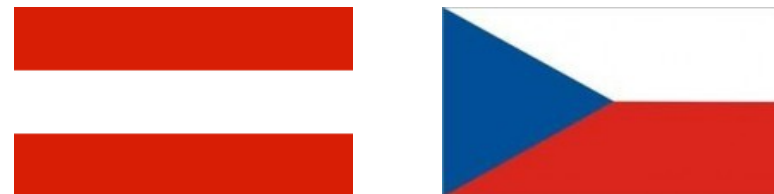
Cítíte ten rozdíl II?

Společnost X, se sídlem a místem podnikání v Brně, uzavřela přepravní smlouvu (ohledně obuvi z předchozího příkladu) se společností Y, se sídlem a místem podnikání v Rousínově.

vs.

Společnost X, se sídlem a místem podnikání v Brně, uzavřela přepravní smlouvu (ohledně obuvi z předchozího příkladu) se společností Y, se sídlem a místem podnikání ve Vídni.

K zamyšlení

Představte si, že si z čínského e-shopu objednáte boty z Číny, které budou mít vadu (například jinou velikost či barvu či typ než jste si objednali). E-shop Vám odmítá reklamaci a Vy se budete chtít soudit. Máte na výběr soud státu, ve kterém byste se "mohli soudit", a to mezi soudem v České republice a soudem v Číně. Zamyslete se, proč je či není vhodné pro Vás (jako české občany s bydlištěm v ČR) se soudit v Číně.

- tam, kde skutkový stav vykazuje vztah k zahraničí, se dostáváme do působnosti **mezinárodního práva soukromého** a **práva mezinárodního obchodu** (zjednodušeně řečeno napsáno)
- právo mezinárodního obchodu – 3 roviny vztahů, jedna z nich upravuje vztahy mezi podnikateli – obchodníky (proto „obchod“)

Mezinárodní právo soukromé

Právo mezinárodního obchodu

Mezinárodní prvek. Přímá a kolizní metoda.

Mezinárodní prvek

- díky němu se dostaneme do našeho předmětu (MPS, PMO)
- ne každý prvek učiní soukromoprávní vztah mezinárodním
- nezanedbatelný, dostatečně významný, dosahovat určité intenzity
- může spočívat např. v subjektu (fyzická/právní osoba) či předmětu právního vztahu (věc se nachází v zahraničí), nebo skutečnosti významné pro vznik a existenci právního vztahu (nastane v zahraničí)

Příklad: Rozhodněte, zda je mezinárodní prvek dostatečně významný

1. Společnost A (sídlo a místo podnikání v ČR) uzavřela kupní smlouvu se společností B (sídlo a místo podnikání v ČR).
2. Společnost A (sídlo a místo podnikání v ČR) uzavřela kupní smlouvu se společností B (sídlo a místo podnikání v ČR). Jednatel společnosti A hovoří slovensky.
3. Společnost A (sídlo a místo podnikání v ČR) uzavřela kupní smlouvu se společností B (sídlo a místo podnikání v ČR). Předmětem smlouvy byla trika, která byla vyrobena v Itálii (Made in Italy).
4. Společnost A (sídlo a místo podnikání v ČR) uzavřela kupní smlouvu se společností B (sídlo a místo podnikání na Slovensku). Místem dodání zboží je Brno. Kupní cena za zboží je placena na účet společnost A, který je veden u české banky.
5. Společnost A (sídlo a místo podnikání v ČR) uzavřela smlouvu se společností B (sídlo a místo podnikání v ČR). Předmětem smlouvy byla koupě nemovitosti, která se nacházela na území Rakouska.
6. Převážní společnost A (sídlo a místo podnikání v ČR) letecky přepravuje zboží. Místo odletu se nachází v ČR, místo příletu ve Španělsku.

Příklad: Rozhodněte, zda je mezinárodní prvek dostatečně významný

7. Společnost Hořčice, a.s., sídlo a místo podnikání v Praze, uzavřela kupní smlouvu se společností Moutarde, s.a.r.l., s místem podnikání v Dijonu (Francie), na dodávku 500 kg dijonské hořčice za cenu 1283 eur.
8. Společnost Víno, a.s., sídlo a místo podnikání v Praze, uzavřela kupní smlouvu se společností Nejvína, s.r.o., s místem podnikání v Mikulově. Předmětem smlouvy bylo dodání francouzských vín (Monbazillac, Pinot noir).
9. Místo naložení nákladu pro přepravu hořčice z příkladu ad) 7 (pomocí nákladního silničního auta) se nacházelo v Dijonu, místo určení v Praze.

Prameny MPS – dle původu norem

vnitrostátní předpisy

zákony

unijní předpisy

nařízení, směrnice

mezinárodní smlouvy

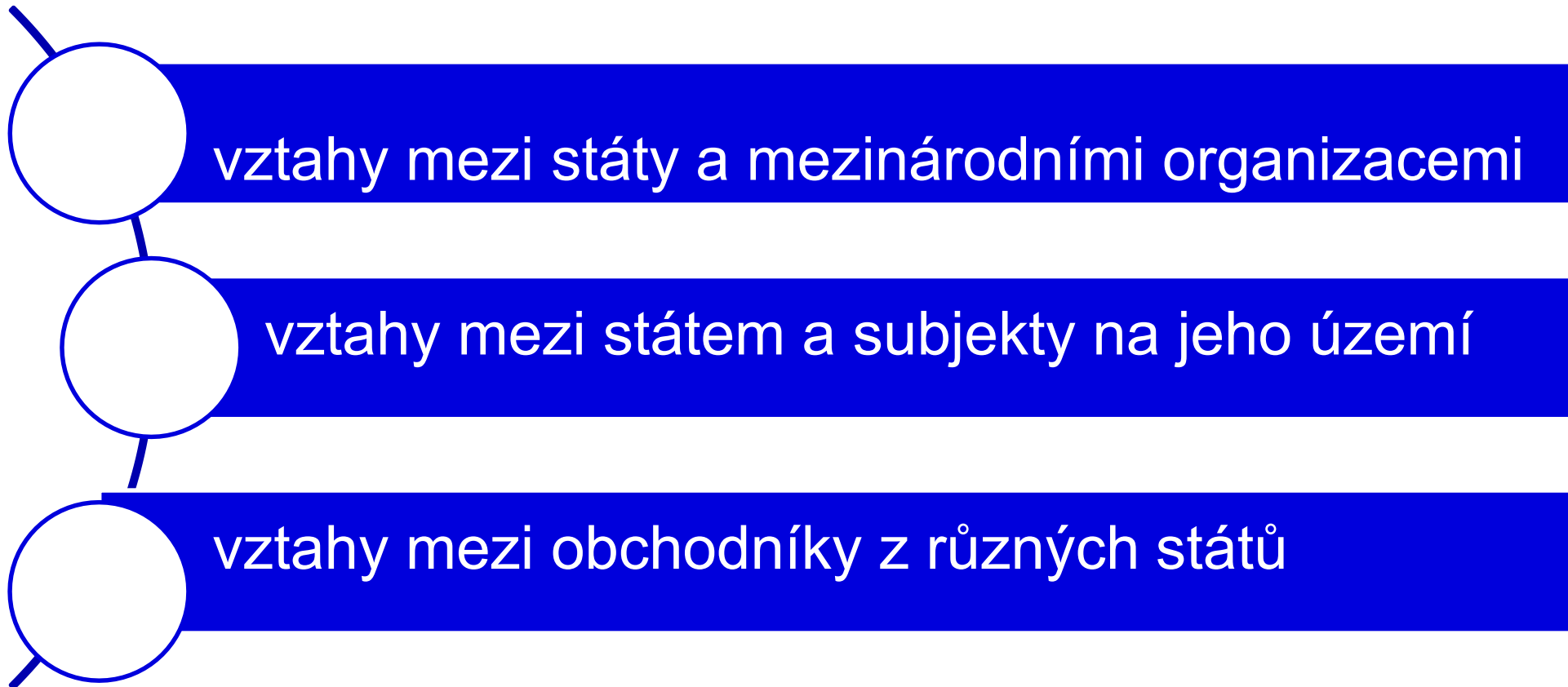
mnohostranné

dvoustranné (smlouvy o právní pomoci)

Systematika vztahů

Tři roviny úpravy PMO

Systematika práva mezinárodního obchodu – tři úrovně vztahů

1) Vztahy mezi státy a mez. organizacemi

upraveny MPV (mezinárodním ekonomickým právem)

mezinárodní ekonomické právo

- mezinárodní finanční a měnové právo (vč. mezinárodních daňových vztahů)
- mezinárodní obchodní systém
- mezinárodní právo rozvoje (rozvoj)
- mezinárodní investice

prameny

- mezinárodní smlouvy
- mezinárodní obyčej
- obecné zásady práva

Podrobně
14. 12. 2022

2) Vztahy mezi státem a subjekty na jeho území

- upraveny **vnitrostátním veřejným právem**
- upraveny **právem EU** (vnější obchodní vztahy EU)

Podrobně
7. 12. 2022

Kdy vstoupila ČR do EU?

3) Vztahy mezi obchodníky z různých států

- upraveny mezinárodním právem soukromým
 - kolizní a přímá metoda
 - normy vnitrostátního původu, unijního původu, mezinárodního původu
- upraveny nestátními prostředky úpravy (*lex mercatoria*)
 - mezinárodní obchodní zvyklosti – formulované (INCOTERMS), neformulované
 - obecně uznané právní principy a zásady
 - institucionalizované produkty smluvní svobody
 - uměle vzniklé soubory zásad mezinárodních smluv (upravují obecnou část závazkového práva) – PECL, Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT

Základní metody řešení soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem

Kolizní metoda

- Kolizní normy

Přímá metoda

- Přímé normy

Kolizní metoda

- základní, obecná metoda
- častější než metoda přímá
- využití **kolizních norem**

Společnost Hořčice, a.s., sídlo a místo podnikání v Praze, uzavřela kupní smlouvu se společností Moutarde, s.a.r.l., s místem podnikání v Dijonu (Francie), na dodávku 500 kg dijonské hořčice za cenu 1283 eur.

- Které právní řády jsou dotčeny?

Kolizní normy

- na vztah dopadá 2 či více právních řádů („kolize“ právních řádů)
- slouží k určení právního řádu, kterým se bude řídit konkrétní právní vztah
- určujeme rozhodné (použitelné) právo
- **nestanoví přímo práva a povinnosti subjektů** – práva a povinnosti subjektů jsou stanovena v určeném rozhodném (použitelném) právu (hmotněprávní úprava)

Kolizní normy: příklady pramenů

- Vnitrostátní předpisy
 - Zákon o mezinárodním právu soukromém (ZMPS)
- Unijní prameny
 - Nařízení Řím I (smluvní závazkové vztahy)
 - Nařízení Řím II (mimosmluvní závazkové vztahy)
- Mezinárodní smlouvy
 - dvoustranné smlouvy o právní pomoci
 - (mezinárodní smlouvy)

Zmíněny jen ty, které jsou důležité pro mezinárodní obchod

Přímé normy: příklady mezinárodních úmluv

- **Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží**

nejvýznamnější mezinárodní smlouva v oblasti práva mezinárodního obchodu pro vztahy mezi podnikateli!

- Úmluva o promlčení při mezinárodní koupi zboží

- Mezinárodní úmluvy z oblasti přepravy

- Úmluva o mezinárodní železniční přepravě (COTIF)
- Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR)
- Úmluva o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě (Varšavská, Montrealská úmluva)
- Úmluva OSN o námořní přepravě zboží

- **unijní předpisy** – Nařízení o statutu evropské společnosti (SE)

Přímá metoda

- speciální k metodě kolizní
- méně častá (než metoda kolizní)
- využití **přímých norem**
 - stanoví přímo práva a povinnosti subjektů
 - bezprostřední aplikace norem
 - hmotněprávní normy
 - unifikace práva (*co to je unifikace?*)
 - mezinárodní smlouvy (typicky, ale ne výlučně)

VZTAH KOLIZNÍ A PŘÍMÉ METODY

PŘÍMÁ METODA MÁ PŘEDNOST PŘED KOLIZNÍ METODOU

Co to znamená pro úpravu mezinárodní kupní smlouvy:

Pokud je možno, aplikuje se mezinárodní smlouva – Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží **přednostně**, protože obsahuje přímé normy.

Příklad: Jedná se o kolizní, nebo přímou normu?

- *„Smlouva o koupi zboží se řídí právem země, v níž má prodávající obvyklé bydliště.“*
- *„Prodávající je povinen dodat zboží, předat jakékoli doklady, které se k němu vztahují, a vlastnické právo ke zboží. Kupující je povinen zaplatit za zboží kupní cenu a převzít dodávku.“*
- *„Dopravce je povinen vhodným způsobem potvrdit převzetí zásilky na druhopisu nákladního listu a předat tento druhopis odesílateli.“*
- *„Smlouva se řídí právem, které si strany zvolí.“*
- *„Kupující musí prohlédnout zboží nebo zařídit jeho prohlídku v době podle okolností co nejkratší.“*
- *„Rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z předsmluvního jednání, je bez ohledu na to, zda došlo ke skutečnému uzavření smlouvy, právo, které se použije na smlouvu nebo které by se na ni použilo, kdyby byla uzavřena.“*

Příklad: Pravidla určení jakým právem?

„Smlouva o koupi zboží se řídí právem země, v níž má prodávající obvyklé bydliště.“ (čl. 4/1 a) nařízení Řím I)

„Smlouva se řídí právem, které si strany zvolí.“
(čl. 3/1 nařízení Řím I)

Příklad mimo oblast mezinárodního obchodu:

„Způsobilost osoby uzavřít manželství (...) se řídí právem občanem.“

Když chceme znát, jakým právem se řídí smlouva – situace 1:

Společnost Hořčice, a.s., sídlo a místo podnikání v Praze, uzavřela kupní smlouvu se společností Moutarde, s.a.r.l., s místem podnikání v Dijonu (Francie), na dodávku 500 kg dijonské hořčice za cenu 1283 eur.

Součástí smlouvy byla následující doložka:

Tato smlouva se řídí Úmluvou OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

lehké

Když chceme znát, jakým právem se řídí smlouva – situace 2:

Společnost Hořčice, a.s., sídlo a místo podnikání v Praze, uzavřela kupní smlouvu se společností Moutarde, s.a.r.l., s místem podnikání v Dijonu (Francie), na dodávku 500 kg dijonské hořčice za cenu 1283 eur.

Součástí smlouvy byly následující doložky:

Strany vylučují použití Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

Tato smlouva se řídí českým právem.

lehké

Když chceme znát, jakým právem se řídí smlouva – situace 3:

Společnost Hořčice, a.s., sídlo a místo podnikání v Praze, uzavřela kupní smlouvu se společností Moutarde, s.a.r.l., s místem podnikání v Dijonu (Francie), na dodávku 500 kg dijonské hořčice za cenu 1283 eur.

Součástí smlouvy byla následující doložka:

Strany vylučují použití Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

Pro pokročilé 😊

Vztahy mezi prameny

- vnitrostátní předpis vs. **nařízení EU**
- vnitrostátní předpis vs. **mezinárodní smlouva**
- nařízení EU vs. mezinárodní smlouva
- mezinárodní smlouva vs. mezinárodní smlouva

Co si zapamatovat

- 3 roviny vztahů, které se nám objevují v PMO
- mezinárodní prvek
- existuje přímá a kolizní metoda
- pro úpravu mezinárodní kupní smlouvy to znamená, že se často aplikuje Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, která obsahuje přímé normy

DĚKUJI

malachta@mail.muni.cz